

PRÁVO NA ZÁKONNÉHO SUDCU

Za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu nezodpovedá tak prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli menení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade len výnimočne a za vopred stanovených pravidiel (nie ex post), ktoré umožňujú predvídať túto zmenu.

(Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 249/2017 z 31. augusta 2017)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 31. augusta 2017 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, sudcu Milana Ľalíka a sudkyne Marianny Mochnáčovej prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. M. Ž., zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Mikul'akom, Františkánska 274/5, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 29/2016 a jeho rozsudkom sp. zn. 2 Tdo 29/2016 z 5. decembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo JUDr. M. Ž. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 29/2016 a jeho rozsudkom sp. zn. 2 Tdo 29/2016 z 5. decembra 2016 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 29/2016 z 5. decembra 2016 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** uhradiť JUDr. M. Ž. trovy konania v sume 312,34 € (slovom tristodvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet advokáta JUDr. Jána Mikul'aka, Františkánska 274/5, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. februára 2017 doručená sťažnosť (doplnená podaním doručeným 22. februára 2017) JUDr. M. Ž., (ďalej len

„sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 29/2016 a jeho rozsudkom sp. zn. 2 Tdo 29/2016 z 5. decembra 2016 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu z 5. decembra 2016“ alebo „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu sťažnosti, jej príloh, ako aj z rozhodnutia ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 836/2016 vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 123/2014 z 30. apríla 2015 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bol sťažovateľ ako obžalovaný uznaný za vinného z prečinu útoku na verejného činiteľa a z prečinu výtržníctva podľa § 323 ods. 1 písm. a), ako aj podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Bol mu za to uložený peňažný trest vo výmere 1 000 €, resp. pre prípad úmyselného marenia výkonu peňažného trestu mu bol uložený náhradný trest odňatia slobody v trvaní 12 mesiacov.

3. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) svojím rozsudkom z 28. septembra 2015 zrušil rozsudok okresného súdu a sťažovateľa oslobodil spod obžaloby. Krajský súd v nadväznosti na odvolaciu argumentáciu sťažovateľa dospel k záveru, že v danom prípade čin, z ktorého bol sťažovateľ obvinený, je v zmysle kritérií ustanovených v § 10 ods. 2 Trestného zákona nepatrnej závažnosti, teda podľa citovaného ustanovenia nejde o prečin, a preto sťažovateľa spod obžaloby oslobodil z dôvodu, že skutok uvedený v obžalobe nie je trestným činom, t. j. z dôvodu podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku.

4. Proti rozsudku krajského súdu podali dovolanie sťažovateľ, ako aj generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“).

5. Sťažovateľ v dovolaní namietal, že pri správnom hodnotení vykonaného dokazovania a rozhodujúcich skutočností ho mal krajský súd oslobodiť spod obžaloby podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku („súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný“), a nie podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku („súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak skutok nie je trestným činom“), ako to urobil krajský súd.

6. O dovolaní sťažovateľa proti oslobodzujúcemu rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd uznesením z 28. júla 2016 tak, že ho ako nedôvodné odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

7. Po neúspešnom dovolaní sťažovateľ 5. októbra 2016 doručil ústavnému súdu sťažnosť, ktorou namietal porušenie svojich práv (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom krajského súdu z obdobných dôvodov, ako boli jeho dovolacie námietky. Ústavný súd o predmetnej sťažnosti rozhodol uznesením č. k. II. ÚS 836/2016-17 z 10. novembra 2016 tak, že ju z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti odmietol neakceptujúc možnosť porušenia označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu z dôvodov uvádzaných sťažovateľom.

8. Najvyšší súd v konaní namietanom sťažovateľom na podklade podaného dovolania generálneho prokurátora skúmal, či zistený skutkový stav ustálený krajským súdom v jeho rozsudku bolo možné právne posúdiť tak, že nejde o prečiny útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného

zákona pre ich nepatrnú závažnosť v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona. V odôvodnení napadnutého rozsudku najvyšší súd poukázal na to, že v „súlade s ustálenou súdnou praxou je nepatrná závažnosť prečinu vtedy, ak viaceré kritériá uvedené v § 10 ods. 2, ktoré tvoria jeden celok, a to spôsob vykonania činu a jeho následok, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, miera zavinenia a v neposlednom rade aj pohútku páchatel'a, sú tak nepatrné, že odôvodňujú záver, že nejde o prečin“, venoval sa vyhodnoteniu jednotlivých kritérií posudzovania závažnosti prečinu v nadväznosti na zistenia krajského súdu a dospel k záveru, že v danom prípade „nie je možné tvrdiť, že boli splnené všetky kritériá uvedené v § 10 ods. 2 Tr. zák. (materiálny korektív), ktorých súčasné naplnenie sa vyžaduje pre vyslovenie, že v prerokúvanom prípade zistený skutok nie je trestným činom“. Najvyšší súd preto napadnutým rozsudkom z 5. decembra 2016 vyslovil, že oslobodzujúcim rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon (okrem iného § 10 ods. 2 Trestného zákona) v prospech sťažovateľa, tento zrušil a prikázal krajskému súdu vec znovu prerokovať a rozhodnúť.

9. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom na základe dovolania generálneho prokurátora zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 8 To 72/2015 z 28. septembra 2015 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorým bol v odvolacom konaní zrušený prvostupňový odsudzujúci rozsudok okresného súdu voči sťažovateľovi ako obžalovanému a sťažovateľ bol oslobodený spod obžaloby. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom zároveň krajskému súdu prikázal, aby vec v odvolacom konaní znovu prerokoval a rozhodol.

10. Sťažovateľ namieta porušenie svojich práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu z dôvodu, že podľa neho vo veci nerozhodoval zákonný sudca, o čom svedčia podľa sťažovateľa opakované zmeny v zložení senátu 2 T najvyššieho súdu rozporné s rozvrhom práce najvyššieho súdu. Taktiež sťažovateľ namieta porušenie jeho práv aj tým, že mu nebolo umožnené nahliadnuť do príslušného spisu najvyšším súdom.

11. Sťažovateľ v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie uviedol: „*Proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach podal 29.03.2016 Generálny prokurátor SR dovolanie. Rozhodnutie o podanom dovolaní pripadlo do rozhodovania senátu 2T, v ktorom boli podľa rozvrhu práce NS SR zo dňa 11.03.2016, JUDr. P. K. - predseda senátu, JUDr. T. D. - predseda senátu a JUDr. P. P. - člen senátu. Sťažovateľovi bolo následne doručené upovedomenie o verejnom zasadnutí zo dňa 15.06.2016, ktoré bolo podpísané JUDr. P. K., predsedom senátu. Následne, upovedomením o verejnom zasadnutí zo dňa 20.09.2016 sa sťažovateľ dozvedel, že predsedom senátu je JUDr. P. P. Podľa Rozvrhu práce zo dňa 16.09.2016 boli sudcami senátu 2T sudcovia JUDr. P. K. - predseda senátu, JUDr. T. D. - predseda senátu, JUDr. P. P. - predseda senátu a JUDr. F. M. - člen senátu. Rozvrhom práce zo dňa 01.12.2016 došlo ku zmene v zložení sudcov senátu 2T a to nasledovne: JUDr. P. P. - predseda senátu, JUDr. F. M. - člen senátu, JUDr. D. W. - členka senátu. Na verejnom zasadnutí konanom dňa 05.12.2016 Najvyšší súd SR zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 28.09.2015 a zároveň zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušený výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.*

Z informácií dostupných sťažovateľovi nie je zrejmé, z akých dôvodov došlo k uvedeným zmenám v senáte, ktorému daná vec pripadla na rozhodnutie. Od pridelenia veci, do jej rozhodnutia došlo ku zmene členov senátu, ako aj predsedu, pričom jediným sudcom z pôvodného senátu ostal len JUDr. P. Sťažovateľ nepozná zákonné dôvody, prečo by vo veci nemohli rozhodovať sudcovia JUDr. K. a JUDr. D. Práve voči JUDr. P. podal sťažovateľ námietku zaujatosti, ktorú však konajúci súd považoval za nevznesenú bez meškania - oneskorene, resp. za takú, ktorá nenapĺňa dôvody uvedené v § 31 Trestného poriadku. Zároveň

je potrebné poukázať na to, že od zmeny v zložení senátu (01.12.2016) do dňa rozhodnutia (05.12.2016), ubehli len 4 dni. Je preto otázne, či mali všetci členovia senátu dostatok času na štúdium spisu a riadnu prípravu rozhodnutia.

Sťažovateľ zároveň poukazuje na to, že mu zo strany súdu nebolo dňa 24.10.2016 umožnené nahliadnuť do súdneho spisu. Sprístupnený mu bol len zberný spis, ktorý však neobsahoval všetky informácie v rozsahu, ako je obsiahnuté v súdnom spise. Podľa názoru sťažovateľa tým, že mu nebolo umožnené nahliadnuť do súdneho spisu, ale len zberného, považuje túto skutočnosť za porušenie svojho práva na obhajobu...“

12. Sťažovateľ v ďalšej argumentácii s poukazom na ustanovenia § 3 ods. 3, 4 a § 18 ods. 1 zákona č. 757/2004 o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č. 757/2004 Z. z.“ alebo „zákon o súdoch“) a čl. II ods. 14 všeobecnej časti rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2016 z 11. marca 2016 uviedol: *„Vychádzajúc z vyššie uvedeného, došlo k zmene v obsadení senátu najvyššieho súdu v čase po pridelení veci na jej prerokovanie a rozhodnutie a vo veci konal senát v zložení, ktorý však nezodpovedal požiadavkám kladeným zákonom na zákonného sudcu. Sťažovateľ je toho názoru, že o dovolaní Generálneho prokurátora SR nerozhodoval senát, ktorému bola vec po podaní dovolania náhodným výberom pridelená, ale došlo k takej podstatnej zmene zloženia dovolacieho senátu, ktorej dôsledkom je porušenie základného práva sťažovateľa na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny ako aj k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.*

Za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí podľa rozvrhu práce tvorili tento senát v čase pridelenia veci; t.j. JUDr. D., JUDr. K. a JUDr. P. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, však nezodpovedá prípad, ak sa zákonní sudcovia nezúčastnia na prerokovaní a rozhodovaní súdu vo veci bez splnenia zákonných predpokladov na ich nahradenie. V sťažovateľovej veci tak konal senát v zložení, ktorý nezodpovedal požiadavkám kladeným zákonom o sudcoch na zákonného sudcu (zákonných sudcov), a tak ani ústavným požiadavkám zaručeným čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny. Uvedený postup najvyššieho súdu bol tak v rozpore so zásadou pridelovania vecí sudcom podľa vopred daných pravidiel určených v rozvrhu práce tak, aby bol vyhlásený svojvoľný a účelový výber sudcov.

Z dôvodu konania NS SR, neumožnenia nahliadnutia do súdneho spisu, je sťažovateľ toho názoru, že došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru...“

13. Sťažovateľ na základe takto koncipovanej sťažnostnej argumentácie navrhol, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv (základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 29/2016 a jeho rozsudkom z 5. decembra 2016, tento rozsudok zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

14. Ústavný súd výzvou z 3. marca 2017 vyzval najvyšší súd na vyjadrenie sa k sťažnosti pred jej predbežným prerokovaním, a to osobitne vo vzťahu k sťažovateľom namietaným zmenám v zložení senátu 2 Tdo najvyššieho súdu. Najvyšší súd na výzvu reagoval podaním č. k. KP 3/2017-15 z 21. marca 2017 a predložil stanovisko predsedu dotknutého senátu 2 Tdo (vo vzťahu k zloženiu ktorého senátu formuloval sťažovateľ svoje námietky), v ktorom sa uvádza:

„Sťažovateľ JUDr. M. Ž. v podanej ústavnej sťažnosti namieta zloženie senátu 2T najvyššieho súdu tvrdiac, že o dovolaní, ktoré podal 29. marca 2016 a ktorému bola pridelená spisová značka 2Tdo 29/2016 mal konať senát 2T v zložení JUDr. D., JUDr. K. a JUDr. P., ktorý bol podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2016 (ďalej len RP NS SR 2016) k 11. marcu 2016 zložený z uvedených sudcov.

V sťažnosti pritom poukazuje na znenie § 3 ods. 3 a 4, § 18 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a na čl. II ods. 14 všeobecnej časti RP NS SR 2016.

Sťažovateľ sa však nemohol dôsledne vyporiadať so situáciou, ktorá sa týkala pridelenia vecí v senáte 2T v roku 2016. Takisto treba poopraviť, že vec vedená pod sp. zn. 2Tdo 29/2016 napadla podľa Registra vecí vedených na Najvyššom súde SR dňa 29. apríla 2016 a nie 29. marca 2016.

V tomto čase boli v prehľade (Rozvrhu práce NS SR) o zložení senátu 2T uvedení JUDr. P. K., JUDr. L. D., JUDr. P. P. a JUDr. F. M. (ide o prehľad o zložení senátu, v ktorom môžu byť z organizačných dôvodov zaradení aj viacerí než traja sudcovia, nejde o senát v procesnom zmysle, ktorý tvoria vždy traja sudcovia).

Podľa čl. II. ods. 14 RP NS SR 2016 v znení účinnom v čase pridelenia vecí, teda od 15. apríla 2016, veci, ktoré boli pridelené senátu na vybavenie prideliť jednotlivým jeho členom riadiaci predseda senátu, pričom dbá na rovnomerné zaťaženie jednotlivých členov. Ak má v senáte viac sudcov funkciu predsedu senátu, riadiacim predsedom senátu je predseda senátu uvedený v osobitnej časti rozvrhu práce na prvom mieste. Každý predseda senátu má právo predsedáť senátu vo veci, ktorá mu bola pridelená ako spravodajcovi. V záujme plynulého vybavovania vecí môže riadiaci predseda senátu vo veciach pridelených senátu zmeniť v jeho rámci ich pridelenie jednotlivým sudcom.

Podľa čl. III. ods. 2 RP NS SR v znení uvedenom v predchádzajúcom odseku, po pridelení veci do senátu riadiaci predseda senátu určí v primeranej lehote sudcu spravodajcu. Ak je do senátu, ktorý vec procesne prejednáva ako trojčlenný senát, rozvrhom práce zaradených viacero sudcov, riadiaci predseda senátu zároveň určí zloženie senátu.

Vzhľadom nato, že JUDr. L. D. bol od januára 2016 nad mieru únosnú vyťažovaný prácou pre Trestnoprávne kolégium NS SR ako jeho predseda a pre prvý päťčlenný senát ako jeho riadiaci predseda, riadiaci predseda senátu 2T JUDr. P. K. prijal (v súlade s vyššie citovanými pravidlami) opatrenie (viď príloha č. 1), z ktorého vyplynulo, že veci prideliť v senáte len sebe. JUDr. P. a od 1. apríla 2016, kedy bol doplnený do prehľadu o zložení senátu JUDr. F. M., aj tomuto sudcovi - dotknuté veci potom prejednával senát v zložení uvedených sudcov. Takto sa postupovalo pravidelne, resp. bezvýnimočne, čo vyplýva aj z rozhodnutí senátu 2T, ktoré napadli v tomto období (zloženia senátu pri rozhodovaní týmito rozhodnutiami).

Z uvedeného vyplýva, že aj vec vedená pod zn. 2Tdo 29/2016 (napadla 29. apríla 2016), ktorá bola pridelená JUDr. P. ako spravodajcovi, mala byť rozhodovaná v senáte v zložení JUDr. K., JUDr. P., JUDr. M. (zloženie senátu určené v súlade s čl. III. ods. 2 RP NS SR v znení účinnom v čase napadu veci).

Od 1. decembra 2016 však došlo k zmene v zložení senátu 2T a teda 5. decembra 2016 (v čase rozhodovania veci) boli podľa Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2016 v senáte 2T zaradení títo sudcovia: 1. JUDr. P. P. - predseda senátu, 2. JUDr. F. M. - člen senátu, 3. JUDr. D. W. - členka senátu (nie teda už JUDr. K.).

Podstatné je, že JUDr. P. K. sa k 31. decembru 2016 vzdal funkcie sudcu (oznámením z 1. decembra 2016 - vid' príloha č. 2) - čo už vopred oznámil aj vedeniu NS SR. zároveň už od októbra 2016 čerpal zostatok nevyčerpanej dovolenky až do skončenia svojho funkčného obdobia, teda do 31. decembra 2016 (príloha č. 3). Vzhľadom na to bol od 1. decembra 2016 nahradený JUDr. W., ktorá bola do senátu 2T zaradená po dočasnom pridelení na výkon funkcie sudcu na NS SR (nahradený natrvalo, teda už bez možnosti jeho ďalšieho rozhodovania).

Podľa Poznámky č. 1 k osobitnej časti RP NS SR 2016 v znení účinnom v čase rozhodovania vo veci (5. decembra 2016), týkajúcej sa Trestnoprávneho kolégia (str. 45 bod. 1. posledná veta) v prípade zmeny zloženia senátu v priebehu obdobia časovej pôsobnosti tohto rozvrhu práce (rok 2016) sa použije ustanovenie bodu 1 prechodných ustanovení tohto rozvrhu práce.

Podľa bodu 1 prechodných ustanovení RP NS SR 2016 neplatí všeobecná zásada, že veci dokončia senáty v pôvodnom zložení, v ktorom boli, keď im veci napadli (v tomto prípade 29. apríla 2016), ak bol nahradený člen senátu, ktorý už nevykonáva funkciu sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky alebo ak bol do senátu zaradený ďalší sudca alebo ak bol predseda senátu alebo člen senátu preložený na iný súd. dočasne pridelený na výkon funkcie predsedu súdu, ak má dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu, ak má prerušený výkon funkcie sudcu, alebo ak mu funkcia sudcu zanikla.

To je aj v súlade s ustanovením bodu 3 prechodných ustanovení RP NS SR 2016 v znení účinnom od v čase rozhodovania vo veci. Podľa tohto ustanovenia prechodné ustanovenia bodu 1 sa primerane použijú i na každú zmenu v zložení senátov v priebehu obdobia, na ktoré sa tento rozvrh práce zostavuje; rozhodujúci pre zloženie senátu je dátum pridelenia veci elektronickou podateľňou.

Vo vyššie uvedených troch prípadoch ide o intertemporálne ustanovenia, ktoré predstavujú časové premostenie medzi personálnym obsadením senátu (jednak) v čase pridelenia veci a (jednak) v čase rozhodovania onej. Dotknuté ustanovenia boli účinné v oboch momentoch už vopred (teda pred samotným rozhodnutím), situáciu teda normatívne riešia ex ante, a nie až ex post.

Ako už bolo uvedené, JUDr. P. K. sa vzdal funkcie sudcu a už od októbra 2016 (od 18.11.2016 už do konca roka nepretržite) čerpal zostatok nevyčerpanej dovolenky, jeho neúčast' na rozhodovaní bola teda nezvratná. Vzhľadom na to bol zmenou v zložení senátu od 1. decembra 2016 nahradený v súlade s citovanými ustanoveniami JUDr. W., teda sudkyňou, ktorá bola v čase rozhodovania vo veci členom senátu, do ktorého bola vec pridelená (v prehľade o zložení senátu 2T boli uvedený JUDr. P., JUDr. M. a JUDr. W.). Naposledy menovaná sa aj zúčastnila na rozhodovaní v súlade so zákonom a rozvrhom práce.

Uvedený postup je síce relatívne komplikovaný, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa mu (a jeho alternatívam) však v dôsledku personálnych zmien (podmienených najmä vekovou obmenou v období posledných rokov) nemôže vyhnúť. Je potom potrebné rešpektovať rozvrhom práce ustanovené pravidlá.

Z uvedených dôvodov sa domnievam, že nedošlo k porušeniu práva na zákonného sudcu, pretože sudcovia JUDr. P., JUDr. M. a JUDr. W. boli (v súlade s citovanými ustanoveniami) pri rozhodovaní v trestnej veci vedenej pod zn. 2 Tdo 29/2016 dňa 5. decembra 2016 zákonnými sudcami a navrhujem ústavnú sťažnosť JUDr. M. Ž. ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.“

15. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 249/2017-14 z 10. mája 2017 prijal sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

16. Ústavný súd výzvou z 19. mája 2017 vyzval najvyšší súd na vyjadrenie sa k sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie, na ktorú reagoval najvyšší súd podaním č. k. KP 3/2017-32 z 5. júna 2017 doručeným 16. júna 2017 tak, že sa obmedzil na oznámenie súhlasu s upustením od ústneho pojednávania vo veci sťažovateľa.

17. Sťažovateľ na výzvu ústavného súdu zaujal stanovisko k vyjadreniu najvyššieho súdu podaním z 26. júna 2017 doručeným ústavnému súdu 30. júna 2017, v ktorom zotrval na dôvodnosti svojej sťažnosti a uviedol: *«Vo svojom vyjadrení zo dňa 13.03.2017 JUDr. P. P. poukazuje na znenie rozvrhu práce, spôsob a dôvody zmeny členov senátu. V záveru vyslovuje názor, že nedošlo k porušeniu práva na zákonného sudcu, pretože sudcovia JUDr. P., JUDr. M. a JUDr. W. boli pri rozhodovaní v trestnej veci vedenej pod zn. 2Tdo 29/2016 dňa 05.12.2016 zákonnými sudcami a navrhol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.»*

Podľa ust. § 3 ods. 3, prvá a druhá veta z. č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o súdoch“), zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Podľa ust. § 50 ods. 1. zákona o súdoch, sa na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Podľa ust. § 52 ods. 4 zákona o súdoch, rozvrh práce vydá predseda súdu s uvedením pripomienok a výhrad sudcovskej rady bezodkladne po jeho prerokovaní v sudcovskej rade, najneskôr však do 15. decembra kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý je rozvrh práce určený.

Podľa ust. § 25 ods. 2 z. č. 385/2000 Z. z., o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, výkon funkcie sudcu sa začína dňom zloženia sľuby a skončí sa v deň zániku funkcie sudcu alebo v deň prerušenia výkonu funkcie sudcu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ust. § 46 ods. 1 a 2 z. č. 385/2000 Z. z., o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov Sudca časť svojej dovolenky čerpá v období súdnych prázdnin, a to v rozsahu najmenej dvoch týždňov, ak sa s predsedom súdu nedohodne inak. Čerpanie dovolenky určuje predseda súdu po prerokovaní so sudcom tak, aby mal sudca možnosť vyčerpať si spravidla zvyšok dovolenky vcelku, ak o to požiadá, a do konca kalendárneho roka. Inak čas čerpania dovolenky je predseda súdu povinný oznámiť sudcovi aspoň jeden mesiac vopred. Sudca môže v záujme naliehavého výkonu súdnictva určený nástup dovolenky odmietnuť alebo dovolenku zrušiť.

Podľa čl. V ods. 7 a 11 Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v znení účinnom k 11.03.2016, ako aj k 15.04.2016, ak sú v trojčlennom senáte zaradení viacerí ako traja sudcovia, neprítomného sudcu, ktorý sa mal zúčastniť na rozhodovaní, zastupuje iný sudca zaradený do príslušného senátu, ktorého určí riadiaci predseda senátu alebo v jeho zastúpení konajúci predseda senátu. Pravidlá zastupovania sudcov sa primerane použijú aj na zastupovanie sudcov v prípade výskytu takých okolností na strane sudcu, ktoré mu čo aj krátkodobo (spravidla v čase od určenia pojednávania do dňa pojednávania, vrátane tohto

dňa) bránia alebo budú brániť v riadnom výkone činnosti v senáte a aj v prípade neúplného senátu.

„Z právnych názorov ústavného súdu vyslovených v rozhodnutiach vo veciach I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97 a II. ÚS 47/99, ako aj z navrhovateľom citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu je zrejmé, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu.“ (III. ÚS 31/2001. Uznesenie z 15.marca 2001, Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2001, s. 610)

Základné právo na zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Toto základné právo je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelenie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada stabilného pridelenia súdnej agendy a aby bol vylúčený (z rôznych dôvodov a pre rozličné účely) výber sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak jedným zo základných predpokladov na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 345/09). Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť o nej, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov. Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).

Za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (a čl. 38 ods. 1 listiny), nezodpovedá prípad, ak zákonný sudca senátu, ktorému bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie, bol zmenený neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacím aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). Rozvrh práce má kľúčový význam pre uplatnenie práva na zákonného sudcu. Zákonným sudcom môže byť ľubovoľný sudca, ktorý sa podľa rozvrhu práce má stať sudcom v danej veci. Podmienkou však musí byť, aby sa vec prideliť v súlade s rozvrhom práce ustanoveným pre kalendárny rok, v ktorom sa vec má prideliť podľa času doručenia žaloby na súd. Ak sa vec pridelí sudcovi podľa iného rozvrhu práce, taký stav nemožno kvalifikovať ako splnenie podmienok pre uplatnenie práva na zákonného sudcu. Účelom tohto základného práva je poskytnúť osobe, ktorá sa pred súdom uchádza o ochranu svojho práva záruku, že o jej spore rozhodne nestranný sudca.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, aj keď rozvrhom práce sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva, tento rozvrh práce nemôže byť v rozpore s právnou úpravou. Pri jeho vypracovaní je potrebné rátať a prihliadať na zmeny, ktoré nastanú, a to najmä pri zabezpečení primeranej vyťaženia sudcov a v neposlednom rade na personálne zmeny podmienené najmä vekovou obmenou, keďže tieto zmeny sú predvídateľné. Dôvody, pre

ktoré došlo ku zmenám v zložení senátu v tomto prípade nenastali náhle, ale tieto sa dali očakávať. Pri príprave rozvrhu práce je pre to potrebné prihliadať aj na čerpanie dovolenky, na ktorú má ten ktorý sudca nárok za súčasného zabezpečenia rozhodovacej činnosti tak, aby nedochádzalo ku zmenám v zložení jednotlivých senátov. Sťažovateľ je toho názoru, že o podanom dovolaní a to jeho, ako aj generálneho prokurátora mal rozhodovať senát, ktorý bol zložený v súlade s rozvrhom práce platnom v čase pridelenia veci. Podľa vyjadrenia JUDr. P. P., vec vedená pod sp. zn. 2Tdo 29/2016 napadla podľa Registra vecí vedených na Najvyššom súde SR dňa 29.04.2016. V tom čase boli v prehľade o zložení senátu 2T uvedení JUDr. P. K., JUDr. L. D., JUDr. P. P. a JUDr. F. M. Vychádzajúc z uvedeného, aj keď by ktorýkoľvek zo sudcov trojčlenného senátu, ktorý sa mal zúčastniť na rozhodovaní, má byť zastúpený iným sudcom zaradeným do príslušného senátu. Akékoľvek následné zmeny vykonané v zložení senátu boli v rozpore s platnou právnou úpravou.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd rozhodol v súlade s podanou sťažnosťou...»

18. Ústavný súd v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde so súhlasom účastníkov konania upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na obsah sťažnosti, jej príloh a doručených vyjadrení a vzťahujúceho sa súdneho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

19. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým orgánom ochrany ústavnosti.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

22. K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd občanov. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní dostupných bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Konceptia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky takéhoto uplatňovania a ochrany základných práv a slobôd.

Existencia takýchto konaní však nevyčerpáva ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom vytvorených prostriedkov na dosiahnutie účelu takýchto procesných postupov. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takéhoto postupu orgánu verejnej moci. Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, obdobne aj II. ÚS 9/00, III. ÚS 300/06, III. ÚS 199/08).

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Rovnako aj podľa čl. 38 ods. 1 listiny nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

25. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

26. Zásada zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Táto zásada je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelenie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelenia súdnej agendy a aby bol vylúčený (pre rôzne dôvody a rozličné účely) výber súdov a sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011).

27. Pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva.

28. Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch pre posudzovaný prípad v Trestnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov.

29. K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelenia vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon (IV. ÚS 116/2011).

30. Zo stabilnej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).

31. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000). V každom jednotlivom prípade musia byť aplikované jasné pravidlá a existovať jasné záruky, ktoré zaistia objektivitu a transparentnosť a vylúčia akýkoľvek náznak svojvôle pri pridelovaní jednotlivých vecí sudcom (napr. rozsudok *DMD Group, a. s., proti Slovensku* z 5. 10. 2010).

32. Vychádzajúc z obsahu základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny) a nadväzne na to zo základných zásad činnosti súdov ustanovených zákonom o súdoch (č. 757/2004 Z. z.), osobitne zohľadňujúc účel a zmysel zakotvenia zásady uvedenej v § 3 ods. 3 druhej vete citovaného zákona, podľa ktorej ak rozhoduje súd v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte v čase napadnutia veci na súd, je nevyhnutné konštatovať, že vydaním zmien adoplňkov v rozvrhu práce nemožno bez zákonom predpokladaných dôvodov meniť personálne zloženie senátov v už pridelených veciach. To by bolo v rozpore so zásadami pridelovania vecí sudcom podľa vopred daných pravidiel určených v rozvrhu práce tak, aby bol vylúčený svojvoľný a účelový výber sudcov (§ 51a ods. 3 zákona o súdoch).

33. Za senát zložený zo zákonných sudcov možno teda považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu nezodpovedá tak prípad, ak zákonní sudcovia senátu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie, boli menení bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takýchto zmien neskoršie vydaným rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade len výnimočne a za vopred stanovených pravidiel (nie *ex post*), ktoré umožňujú predvídať túto zmenu (napr. formou zastúpenia a pod.).

34. Zmeny v personálnom obsadení senátu najvyššieho súdu prejednávajúceho sťažovateľovu vec opísaným zákonným pravidlám a záruke základného práva na zákonného sudcu nezodpovedali, skôr dávali priestor pre svojvôľu a nepredvídateľnosť jeho zloženia. To sa prejavilo aj v tom, že v dovolaní sťažovateľa v totožnej trestnej veci rozhodoval senát 2T v inom zložení než o dovolaní generálneho prokurátora, hoci konanie o nich malo byť prejednané naraz (v rovnaký termín). Zákonné ustanovenie o spoločnom konaní netreba totiž interpretovať tak, že je predmetom voľnej úvahy sudcu a nielen v súvislosti so zásadou ekonomiky konania, ale najmä z hľadiska súladnosti procesného postupu súdu (senátu) v rámci spravodlivého procesu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Pri rešpektovaní tejto zásady by nedošlo k „umelému navyšovaniu“ počtu konaní nielen pred najvyšším súdom, ale i pred ústavným súdom.

35. Nemožno ani opomenúť relativizovanie svojej nestrannosti predsedom senátu, ktorý odmietol sťažovateľovom namietanú pochybnosť o jeho nezaujatosti podrobiť objektívnemu testu nestrannosti. Pre účely subjektívneho testu je sudca považovaný za nestranného, ak nie je preukázaný opak, čiže domnienku subjektívnej nestrannosti možno vyvrátiť len objektívnym spôsobom. To nutne predpokladá rozhodovanie o vylúčení sudcu na základe objektívneho hľadiska iným senátom dovolacieho súdu podľa § 32 Trestného poriadku, ku ktorému však v tomto prípade nedošlo. Len tento test aj podľa judikatúry ESLP predstavuje dôležitú záruku nestrannosti sudcov (rozsudok ESLP vo veci *Morice v. Francúzsko* z 23. 4. 2015 či vo veci *Pullar v. Spojené kráľovstvo* z 10. 6. 1996).

36. Ústavný súd rešpektuje nezávislosť všeobecných súdov. Tá sa však musí uskutočňovať nielen v zákonnom, ale prioritne v ústavnom rámci, ktorého súčasťou je aj právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý musí vylúčiť svojvôľu v rozhodovaní a ktorého neodmysliteľnou súčasťou je právo na spravodlivé a vyčerpávajúce prejednanie každej veci. Účelom trestného konania nie je len spravodlivé potrestanie páchatel'a, ale aj „fair“ proces, ktorý je bezpodmienečnou podmienkou existencie demokratického a právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy). V tomto smere (všeobecný/najvyšší) súd nemôže byť „copy centrom“ prokuratúry alebo snád' jeho pomocníkom, ale, naopak, filtrom a garantom zákonnosti a spravodlivosti; túto úlohu si tiež najvyšší súd nesplnil, keď absolútne nevyvodil žiadne konsekvencie z prvotného nezákonného zákroku miestnych policajtov (kontrola totožnosti pri riešení „priestupku“, ktorého sa sťažovateľ nedopustil, a následne posúdenie ich výpovedí ako rozhodujúcich výpovedí a pod.).

37. Aj tento záver svedčí o porušení základných pravidiel trestného procesu najvyššieho súdu, a teda porušení základného práva sťažovateľ'a na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

38. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že napadnutým postupom a rozsudkom najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľ'a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj právo na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

39. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojim rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

40. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva garantovaného ústavou a práva zaručeného medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, zrušil napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

41. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou najvyššieho súdu riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze vec v ďalšom konaní opätovne prerokovať a rozhodnúť v senáte zloženom zo zákonných sudcov, rešpektujúc obsah a zmysel všetkých práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom v doterajšom konaní zistené.

42. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť uznesením niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

43. Právny zástupca sťažovateľ'a si v návrhu uplatnil právo na náhradu trov právneho zastúpenia v sume 312,34 €, čo zodpovedá odmene za dva úkony právnej služby podľa § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

44. Ústavný súd považuje za dôvodné sťažovateľ'ovi priznať právo na úhradu trov právneho zastúpenia za obidva vyúčtované úkony právnych služieb vykonané v roku 2017, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti (odmena za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 147,33 € a paušálna náhrada nákladov za jeden úkon právnej služby sumu 8,84 €). Z uvedených dôvodov ústavný súd zaviazal porušovateľ'a základného práva na zaplatenie

úhrady trov právneho zastúpenia sťažovateľovi v sume 312,34 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol o návrhu na úhradu trov konania tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

45. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.